

Där Rysslands öde blev vårt

Christoffer H. Ericsson skrev roman om ofärdsåren

● Situationen i Ryssland påverkar världen. Dagligen spottar nyhetsbyråerna ut dystra bulletiner om vår stora granne i öst. Valutan är nedskriven, de utländska investeringarna söker sig utanför landets gränser allt medan börserna världen över reagerar med nya ras. Det är förstås ingen hemlighet. Det Ryssland som i början på 1990-talet övergick till ett förment kapitalistiskt system blev inget sagoland. Och visst har här jäst flera gånger. Närmast i tanke står den kommunistiska revolutionen, då också storfurstendömet Finland i eftersviterna blev en suverän nation.

Om dessa oroliga tider för mer än 80 år sedan, med sina mer eller mindre tydliga paralleller till dagens ryska turbulens, har professor **Christoffer H. Ericsson** skrivit romanen, *Överste i avsked*. En roman från ofärdsåren (Litorale, 1998, 250 sidor).

Det anmärkningsvärda är att den för sin kunskap i maritim historia mera bekanta Ericsson med boken gör comeback som skönlitterär författare. Året var 1942 när Christoffer H. Ericsson debuterade med romanen *Vindslitet*, följt av *Örlogsmän*,

□ Christoffer H. Ericsson har skrivit en roman om vårt land under de oroliga åren i slutet på 1910-talet i boken *Överste i avsked*.

Okänt hav och *Stenkrokar* alla utgivna på 1940-talet.

Överste i avsked handlar om en omstörtande epok i vår egen närhistoria, betraktad ur huvudpersonen, överstelöjtnant Eugen Grapes synvinkel. Den inleds rentav förledande romantiskt där han sitter på glasverandan i släktens sommarvilla utanför Helsingfors en ljum sommarkväll år 1916. Men ute i Europa pågår första världskriget. Även om krigslarmet aldrig når fram till hans öron hittar han många orsaker till oro. Det ryska imperiet vacklar. Också de finska arbetarna vädrar morgonluft. I mars 1917 leder det till öppen revolt på gatorna i huvudstaden. Ryska marinsoldater skjuter ned sina officerare. I de breda folklagren jäser det.

Romanens nyckelord är förändring, ambivalens och lojalitet. I den pågående konflikten befinner sig översten nämligen i en svår sits. Hans lojalitet till det ryska kejsardömet sätts på hårda prov i en omgivning där uppenbara lagvidigheter och våldshandlingar dominerar. Föraktet för det röda våldet är till en början jämnt fördelat med avskyn för jägarrörelsen, men småningom ändrar huvudpersonen stånd-

punkt om den tyska influensen.

Den yttre handlingen i boken utspelas mot bakgrunden av huvudpersonens liv i hemmet på Skatudden. Den får djupare färg av hans minnen från St Petersburg och relationerna till två avhållna döttrar och en rikssvensk hushållerska.

I texten på bokens baksida påtalar **Benedict Zilliacus** hur den forna hovmannen och tsarofficeren Grabe bär tydliga drag av både författarens farfar och morfar. *Överste i avsked* känns framför allt som en berättelse om en mans klivna reaktioner inför en snabbt eskalerande samhälllig förändring samtidigt som den utformas till ett aningen nostalgiskt avsked och småningom ett direkt avståndstagande till ett kejsarhus dömt till undergång.

Språket i boken är genomgående korrekt men verkar på sina håll något stelt. Till romanens förtjänster hör Christoffer H. Ericssons förmåga att ta fasta på tidstypiska och ofta obekanta detaljer i en färgstark finländsk epok på samma gång som han leder in läsaren i de större historiska orsakssammanhangen. – EG.